

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และคุณภาพครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1.1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1.1.4 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ปัจจัยที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวกและส่งผลต่อความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2.2 ปัจจัยที่นำมาศึกษาอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่สามารถนำมาเข้าสมการทำนายความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สถานศึกษาของรัฐบาลระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จำนวน 139 แห่ง

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาของรัฐบาลระดับประถมศึกษาจำนวน 98 แห่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย ในแต่ละอำเภอ ซึ่งในแต่ละอำเภอมียุทธศาสตร์คล้ายคลึงกันทั้งขนาดของโรงเรียน ประเภท และสังกัด จึงลดอคติในการเลือกความเป็นตัวแทนของกลุ่มอำเภอ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 98 คน และครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานบริหารทั้ง 4

กลุ่มงาน ได้แก่ หัวหน้างานบริหารงานวิชาการ หัวหน้างานบริหารงบประมาณ หัวหน้างานบริหารงานบุคคล และหัวหน้างานบริหารทั่วไปของแต่ละสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 392 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ คือ

1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96

2) แบบสอบถามสำหรับครูเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยคุณภาพครู และความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 และ 0.96 ตามลำดับ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขออนหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 105 ฉบับ และสำหรับครู จำนวน 420 ฉบับ

2) ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ส่งกลับคืนภายใน 30 วัน โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างนั้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จากผู้บริหาร จำนวน 98 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33 ครู จำนวน 392 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33 จากสถานศึกษาทั้งสิ้น 98 แห่ง

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงพรรณนาของปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ปัจจัยคุณภาพครู และความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ

3) การสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุแบบขั้นตอน

1.4 ผลการวิจัย

1.4.1 ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านวิสัยทัศน์ขององค์กร

1.4.2 ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ พบว่า โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการสร้างวิสัยทัศน์ สำหรับปัจจัยคุณภาพครู พบว่า โดยรวมครูมีคุณภาพในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะติดต่อ

การเปลี่ยนแปลง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และความสามารถทางภาษาต่างประเทศ

1.4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีทั้ง 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี และปัจจัยคุณภาพครู ได้แก่ ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนและความสามารถทางภาษาต่างประเทศ

1.4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (x_1) และด้านทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (x_5) และปัจจัยคุณภาพครู ด้านความสามารถทางภาษาต่างประเทศ (x_8) โดยเรียงลำดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และด้านความสามารถทางภาษาต่างประเทศ และทั้งสามตัวแปรร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้ประมาณร้อยละ 41 และสมการพยากรณ์ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีดังนี้

$$\text{ในรูปคะแนนดิบได้แก่ } Y = 0.003 + 0.517(x_5) + 0.261(x_1) + 0.223(x_8)$$

$$\text{ในรูปคะแนนมาตรฐานได้แก่ } Z = 0.357(Z_5) + 0.336(Z_1) + 0.308(Z_8)$$

2. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่ควรอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ได้มีกำหนดจุดเน้นการดำเนินงาน ได้แก่ จุดเน้นด้านผู้เรียน จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และจุดเน้นด้านการบริหารจัดการ โดยให้สอดคล้องกับจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนาและอบรมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 รายงาน พบว่า ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไป

หาน้อย คือ ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และด้านวิสัยทัศน์ขององค์กร จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก ที่เป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้กำหนดจุดเน้นด้านการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 2557) ได้ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยจัดอบรมสัมมนาให้บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สร้างองค์ความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กรโดยใช้กระบวนการวิจัย ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมบริหารจัดการโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ อย่างเต็มตามศักยภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในกิจกรรมการเรียนการสอน และการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำสถานศึกษาก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นคงและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เซงเก (Senge, 1990 อ้างถึงใน ณรงค์ หล้าวงศา 2548) ได้กล่าวว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์กรที่สมาชิกได้เพิ่มขีดความสามารถของตนอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายที่บุคคลในระดับต่างๆ ต้องการอย่างแท้จริง เป็นองค์กรที่มีรูปแบบความคิดใหม่ๆ (Patterns of thinking) และแลกเปลี่ยนของความคิดให้เกิดขึ้นเป็นที่ปรารถนาและแรงบันดาลใจร่วมกัน (Collective inspiration) ของสมาชิกในองค์กร และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ไปด้วยกันไปด้วยกันทั้งองค์กร และยังสอดคล้องกับข้อเสนอของมาร์ควอร์ดท์ และเรย์โนลด์ (Marquardt and Reynolds, 1994) ที่กล่าวว่า ในองค์กรที่มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กร (Corporate Learning Culture) จะมีบรรยากาศที่ส่งเสริมการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ แม้จะเสี่ยงต่อการผิดพลาดบ้าง การวัดผลสำเร็จการเรียนรู้พิจารณาจากการบูรณาการความคิดทั้งหมดขององค์กรเข้าด้วยกัน และวัฒนธรรมองค์กรต้องช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในเรื่องความตระหนักในตนเอง (Self-Awareness) การไตร่ตรอง (Self-Reflective) และการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยให้สมาชิกในองค์กรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้สมาชิกได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองทุกคน นอกจากนี้องค์กรต้องสนับสนุนด้านขวัญกำลังใจและการเงินอย่างเพียงพอและเหมาะสม ส่วนความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านวิสัยทัศน์ขององค์กร ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นวิสัยทัศน์ที่กำหนดขึ้นให้มีความสอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัดมากกว่าจะพัฒนามาจากความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา ดังนั้นวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจึงไม่ได้แสดงทิศทางในการพัฒนาไปสู่ประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจนโดยตรง แต่ก็มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคนให้ทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์ของสถานศึกษามาเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ผกาพรรณ เชื้อเมืองพาน (2553) ที่พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการในสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการใช้หลักการกระจายอำนาจ ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

2.2 ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และคุณภาพครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2

2.2.1 ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้มีการดำเนินการในการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลง และมีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์อย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจัดอบรมสัมมนาการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และการอบรมภาษาต่างประเทศเพื่อเข้าสู่อาเซียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความพยายามพัฒนาสมรรถนะการบริหารให้ดีขึ้นในทุกด้านเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาจากมากไปน้อย ปรากฏดังนี้ การเป็นแบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการสร้างวิสัยทัศน์ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์มีการปฏิบัติด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับความศรัทธาในวิชาชีพและปฏิบัติตามตามค่านิยมและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และความกระตือรือร้นและเพียรพยายามในการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ซึ่งลักษณะผู้นำเช่นนี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือของบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนิดา สัตถาสารุชนะ (2549) ที่พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพบูลย์ ไชยเสนา (2550) ที่พบว่า สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนฝึกอาศีฟกรุงเทพมหานคร ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารต้นแบบรุ่นที่ 2 ของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.2551:223) ที่กล่าวว่า ความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหารต้นแบบที่สำคัญ ได้แก่ เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความอดทน มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและทำงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารที่จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่า ในการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ยังมีจุดอ่อนเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาสร้างภาพอนาคตที่ชัดเจนของสถานศึกษา อีกทั้งด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์นั้น ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูและบุคลากรได้มีการพูดคุยเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการย้ำให้บุคลากรได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานให้บรรลุวิสัยทัศน์

2.2.2 ปัจจัยคุณภาพครู พบว่า ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 ได้มีการดำเนินการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้าร่วม

อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาเป็นระยะๆ และครูยังเล็งเห็นถึงความสำคัญของการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับคุณภาพจากมากไปน้อย ปรากฏดังนี้ ด้านทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านความสามารถทางภาษาต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครูมีความรู้สึกว่าการที่สถานศึกษาจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนนั้นมีประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งในเรื่องความรู้และทักษะทั้งด้านภาษา และ ICT และทำให้สถานศึกษามีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ครูจึงมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ เคลแมน (Kelman, 1967) ที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ถ้าบุคคลนั้นคาดหวังว่า ผลตอบแทนที่ได้รับสร้างความพึงพอใจให้ได้ และถ้าผลตอบแทนนั้นตรงกับความต้องการภายในหรือเป็นค่านิยมของบุคคลนั้นก็จะยิ่งทำให้เกิดแรงจูงใจที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงที่มั่นคงมากขึ้น

ส่วนด้านความสามารถทางภาษาต่างประเทศ ครูมีคุณภาพในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปื้อง กิจรัตน์กร (2554) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเข้าร่วมประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ.2558 พบว่า ขาดอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาของประเทศอาเซียน ผู้มีความรู้ความสามารถในบริบทของอาเซียนมีจำนวนไม่มาก ผู้บริหารอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษามีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารน้อย ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 จึงควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสื่อสาร อย่างน้อย 1 ภาษา โดยการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการใช้ภาษาต่างประเทศให้กับผู้บริหารและครูอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.3 จากสมมติฐานข้อ 1 ปัจจัยที่นำมาศึกษาที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการสร้างวิสัยทัศน์ตามลำดับ และปัจจัยคุณภาพครู ได้แก่ ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และความสามารถทางภาษาต่างประเทศ ตามลำดับ นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในระดับมาก จะส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับมากด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริวรรณ หวลกระสินธุ์ (2549) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับสูง และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนกกรดา ผงสูงเนิน (2549) ที่พบว่าความสัมพันธ์

ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง นอกจากนี้ เคนจิ (Kenji, 2002) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในประเทศญี่ปุ่น และพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำเป็นสมรรถนะในการบริหารของผู้บริหาร หากผู้บริหารมีสมรรถนะทางการบริหารที่สูง ย่อมส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษาสูงตามไปด้วย

สำหรับความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างปัจจัยคุณภาพครูกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีคุณภาพตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านดังกล่าวในระดับมาก จะส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระดับมากด้วย ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรฐาน การศึกษาและนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ต่างก็คาดหวังว่า ครูจะต้องรับรู้และเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ จากกระบวนทัศน์เก่าสู่กระบวนทัศน์ใหม่ ทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอนและอื่นๆ ตลอดจนมุ่งให้ครูปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่จะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตามกรอบแนวคิดและกระบวนทัศน์ใหม่เหล่านั้น จึงจะทำให้คุณภาพของครูเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลงาน วิจัยของ นงลักษณ์ เรือนทอง (2551) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะต้องประกอบด้วยผู้บริหารและครูมีอาชีพ ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และปัจจัยคุณภาพครู จึงเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2

2.4 จากสมมติฐานข้อ 2 ปัจจัยที่นำมาศึกษาอย่างน้อย 1 ปัจจัยที่สามารถนำมาเข้าสมการทำนายความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ซึ่งมีเพียง 1 ด้านคือการสร้างวิสัยทัศน์ (x_1) และปัจจัยคุณภาพครู ประกอบด้วย 2 ด้านได้แก่ ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (x_5) และความสามารถทางภาษาต่างประเทศ (x_8) โดยตัวแปรทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงส่งผลโดยตรงต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ได้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ตัวแปรการสร้างวิสัยทัศน์ และตัวแปรความสามารถทางภาษาต่างประเทศ ตามลำดับ ทั้งสามตัวแปรร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 ได้ประมาณร้อยละ 41

ดังนั้นในปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทำให้มีผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา สถานศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมของบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหาร

จัดการภายใต้ประชาคมอาเซียนให้ประสบผลสำเร็จ และสถานศึกษาจะขับเคลื่อนให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสำเร็จจึงต้องอาศัยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ มีการสร้างวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มองเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีความพร้อมต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง เพราะจะเป็นแรงขับให้ครูเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ ต้องเป็นผู้นำความรู้ใหม่ๆ รู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นางลักขณ์ เรือนทอง (2551) ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งผู้บริหารและครูมีอาชีพต้องร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนพร้อมทั้งนำไปสู่การปฏิบัติจริง และยังสอดคล้องกับ เมืองปาย รัฐสรวพกิจ (2555) ที่พบว่า เจตคติของบุคลากรและความรู้ความสามารถของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญของ

ความพร้อมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนราชวินิตบางแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2 สิ่งที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ ครูต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ในด้านการสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจน มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศมาสนับสนุนการสร้างวิสัยทัศน์ และนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติได้จริง พร้อมทั้งต้องสื่อสารทำความเข้าใจให้บุคลากรเข้าใจและเห็นความจำเป็น ต้องขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ อีกทั้งครูต้องมีความสามารถทางภาษาต่างประเทศ มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน รวมถึงบุคลากรต้องร่วมมือ ร่วมใจ ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างชัดเจน โดยการสื่อสารกันภายในองค์กรและระหว่างองค์กรซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนองค์กรอันจะส่งผลให้สถานศึกษามีความพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ในระดับสถานศึกษา

1) ผู้บริหารควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านการสร้างวิสัยทัศน์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและการวางแผนของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) ผู้บริหารควรพัฒนาครูในด้านภาษาต่างประเทศให้มากขึ้นตามความสนใจของครู เพื่อให้สามารถสื่อสารและแสวงหาความรู้เรื่องอาเซียนพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมี

การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในประเทศและกลุ่มประชาคมอาเซียน

3) ผู้บริหารควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ครูเพื่อให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง

4) ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียน ศึกษา ทักษะการสอนและการใช้ ICT รวมถึงการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารและการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3.1.2 ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1) พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการสร้างวิสัยทัศน์ และแนวทางพัฒนา ครูให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาคมอาเซียน

2) จัดอบรมสัมมนาให้กับผู้บริหารและครูเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

3) จัดสัมมนากับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อทราบปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งแสวงหาแนวทางในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำในลักษณะอื่นๆ เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงวิชาการ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ได้ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรส่งเสริมการทำการวิจัยกรณีศึกษา ในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรทำการวิจัยซ้ำโดยขยายกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ นอกเหนือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่เขต 2